

■ سال انتشار: ۱۳۹۷-
 چاپ اول
 ■ ناشر: فرهنگ نشر نو
 ■ تعداد صفحات: ۲۲۵

کتاب با مقدمه مفصلی درباره این موضوع شروع می‌شود که چرا شعر ایرانی، شعر جهانی نیست. در ادامه هم اشعاری از میان سروده‌های سال‌های ۴۶ تا ۶۷ کیانوش انتخاب و منتشر شده است. او خودش درباره آثار منتشرشده در این کتاب گفته ۵۴ شعر موجود در کتاب گویی هر کدام از یک «قالب» نو برای موضوعی است که آن قالب را به خود پذیرفته است.

■ تاریخ نشر: ۱۴۰۰-
 چاپ اول
 ■ ناشر: فرهنگ جاوید
 ■ تعداد صفحه: ۲۳۲

«آی، زندگی!» پرتله‌ای شخصی، فلسفی و شاعرانه از دنیای کودکی نویسنده‌ای است که خود، آن را به تصویر می‌کشد و چنین تحلیل می‌کند که امروز اکثریت افراد سه نسل جوان و میانسال و پیر، ذهنشان مثل ذهن‌های چندین نسل پیش از خودشان، دچار غفلت دوسویه‌ای شده است که از عوارض «تفکر سیاسی»، بدون پشتوانه «تفکر علمی و فلسفی» بوده است.

■ (خاطرات و نقد
 روشنفکری ادبی ایران
 ۱۳۶۰-۱۳۴۰)
 ■ تاریخ نشر: ۱۳۹۹-
 چاپ اول
 ■ ناشر: فرهنگ جاوید
 ■ تعداد صفحات: ۶۹۴

کتاب، خاطرات و نقد روشنفکری ادبی ایران را از سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۶۰ مورد بررسی قرار می‌دهد. او روایتش را از دیدار با جلال آل احمد آغاز کرده و به ملاقات‌های دیگری که با چهره‌های سرشناس داشته، اشاره می‌کند. پس از آن تکلمه‌ای با عنوان «بگذار ما این‌ها را چاپ کنیم آقا!» قرار دارد که بخش دیگری از نگاه او به ادبیات و روشنفکری ایران را به تصویر می‌کشد.

این آقا کی باشند؟

محمود کیانوش شاعر و نویسنده‌ای است که اغلب منتقدان، ستایشگر سروده‌های او برای کودکان هستند اما خودش دل خوشی از این ماجرا نداشت

از دهه ۴۰، او در تحلیل شعر، داستان و نمایش‌نامه آثار زیادی نوشته و مخصوصاً به شعر بسیار پرداخته است. در سال‌های اخیر هم در این زمینه فعال به نظر می‌رسید.

اما چرا به‌رغم فعالیت ادبی گسترده کیانوش، جامعه امروز کمتر او را می‌شناسد؟ او در دوره‌ای که از ایران رفت، ارتباطات زیادی با مجلات و انتشارات داشت و چهره شناخته‌شده‌ای بود. اما واقعیت این است که با وجود همه این ارتباطات و انتشار گاه‌گاه شعرهایش، چون خودش در کشور نبود، حضورش به آن اندازه که باید، پررنگ به نظر نمی‌رسید؛ یعنی بیشتر اهل فن و کسانی که به صورت تخصصی به حوزه شعر کودک و نوجوان، نقد ادبی و حوزه شعر می‌پرداختند، کیانوش را می‌شناختند.

حرف زدن با اشیاء

هر چند کیانوش پس از مهاجرت رفته‌رفته از شعر کودک و نوجوان فاصله گرفت و دیگر خود را به عنوان شاعر کودک و نوجوان معرفی نمی‌کرد، اما در ایران توجه‌ها هنوز هم تا حد زیادی به این بخش از فعالیت‌های او است.

مصطفی رحماندوست، نویسنده و شاعر کودکان و نوجوانان، محمود کیانوش را در دنیای قبل از انقلاب شاعر موفقی دانسته و معتقد است جای او در شعر بعد از انقلاب خالی است. او می‌گوید: زنده‌یاد کیانوش قبل از پیروزی انقلاب از ایران مهاجرت کرد و در شعر بعد از انقلاب جایش خالی بود. او شاعر موفقی بود. کار مهمی که او نسبت به شاعران کودک و نوجوان قبل از خود کرد، این بود که خیال را وارد شعر کرد. شاعران قبلی بیشتر آموزشی کار می‌کردند. بعد از این که ایشان آمد و در مجلات «پیک» شروع به کار کرد، شعر تقریباً یک پله بالاتر رفت. بعد هم پنج مجموعه شعر خیلی خوب از مجموعه کارهایی که در پیک داشت، بیرون داد. این کتاب‌ها یک بار چاپ شدند و بعد از انقلاب هم به کمک دوستان کانون در کانون تجدید چاپ شدند.

کاری که کیانوش در مواجهه با

متن‌های مختلفی را بررسی کرد و اشکالات بچه‌ها را گرفت تا اصلاحش کنند. او در هر کاری فایده‌مند عمل می‌کرد و تلاش داشت مسیر پیش‌رو بهتر از قبل باشد.

از کارهای جالب کیانوش در دوره مهاجرت باید به انتشار شعر فارسی در غربت اشاره کرد. ما نمی‌دانیم ایرانی‌های شاعری که طی چهار دهه گذشته دور از وطن زندگی کرده‌اند، در چه وضعیتی بوده‌اند اما آنها تولیداتی داشته‌اند؛ تولیداتی که هر چند سطح کیفی بالایی ندارند اما ما باید از آنها باخبر باشیم. هر چند وقتی هنرمند یا شاعری از وطن خود دور می‌شود، دیگر نمی‌تواند زایش مهمی داشته باشد، مانند برخوردی که حکومت صفوی با شاعران داشت و موجب کوچ آنها به هند شد. آنها در هند چیز مهمی نزیادند و در نتیجه از عصر حافظ تا روزگار مشروطه در کشور ما شاعر بزرگی پدید نیامده است. مهاجرت هم ارتباط ما با شاعران و نویسندگان مهاجر را دشوار کرده و هر وقت تولیدی هم دارند، ما از آن بی‌خبر می‌مانیم، نمونه‌اش همین کیانوش که در مهاجرت کلی کتاب منتشر کرده اما ما آنها را ندیده‌ایم...

نگاه به جنبه‌های انسان‌گرایانه شعر

کیانوش پانزده رمان و داستان کوتاه برای بزرگسالان نوشته است. همچنین دو نمایش‌نامه. زبان و شیوه نگارش داستان‌هایش خاص خودش است. به گفته کامیار عابدی، بخشی از این آثار جنبه اتوبیوگرافی و بخشی هم حالت تمثیلی و رمان اندیشه (رمانی که در آن فکری کاملاً القا می‌شود و به نوعی به فلسفه‌نویسی نزدیک است) دارد. عابدی البته تأکید می‌کند که ما کیانوش را بیشتر با شعر می‌شناسیم و می‌گوییم: کیانوش سزایش شعر بزرگسال را از همان دوره جوانی یعنی دهه ۳۰ آغاز کرد و در آن کار کرد و تا این اواخر هم ادامه داشت. شعرهای کیانوش گرایش‌های مختلفی را دربرمی‌گیرد؛ هم شعر نیمایی دارد، هم شعر سپید، هم شعرهای نوستی دارد و هم غزل. کیانوش همچنین در حوزه نقد ادبی هم فعال بود؛ مخصوصاً

زینب مرتضایی فرد روزنامه‌نگار

«محمود کیانوش» نویسنده، شاعر، پژوهش‌گر، مترجم و روزنامه‌نگار ایرانی است که عمری در عرصه فرهنگ و ادبیات فعالیت داشت. او سال ۱۳۵۴ همراه با همسرش «پری منصوری» به انگلیس مهاجرت کرد و به دلیل همین دوری از کشور با وجود زندگی ادبی پربارش، در ایران کمتر شناخته شده است، آن قدر که طبعاً بخش عمده‌ای از افراد در مواجهه با نامش عبارتی مانند نام یکی از رمان‌هایش را به زبان آورده و بگویند «این آقا کی باشند؟...» مهاجرتی که برای او و پری آن قدر طولانی شد که به کوچی ابدی پیوند خورد و هر دو خارج از ایران درگذشتند. پری خانم فروردین ۱۳۹۹ و آقا کیانوش هم دی ماه همان سال. کیانوش از دهه سی تا آخرین سال قرن چهاردهم شمسی را به فعالیت در عرصه ادبیات پرداخت. پرکار بود و در آثارش دقت و انسجام فکری، زبانی و ادبی خاصی دیده می‌شود. شعر کودک و نوجوان، شعر بزرگسال، نوشتن رمان و داستان برای کودکان و بزرگسالان، ترجمه آثار داستانی و شعر جهان به زبان فارسی از جمله کارهای او بود؛ بخش آخر اما زمینه را برای معرفی شاعران و نویسندگان غیرایرانی بسیار در کشور فراهم کرد.

نگاه نقادانه به همه چیز

کیانوش هر چه می‌نوشت، پشتش فکر و زحمت بود. او هرگز برای دل خودش یا انشا‌نویشت، فکر و تحلیل داشت و از گذر همین فکرها هم بود که دست به قلم می‌برد و می‌نوشت. نتیجه کار را هم می‌توان دید، در مطالب کوتاه «نامه‌ای از لندن» او می‌بینیم که هر متن او یک مطلب علمی عالی است. نگاه نقادانه کیانوش همیشه او را بر آن می‌داشت که بخواد در محیطش همه چیز را به سمت بهتر شدن سوق دهد. وقتی کیانوش در بی‌بی‌سی مشغول کار شد، جزوه‌هایی را تدوین کرد که خبرنگاران بتوانند بر اساس آن فارسی را بهتر بنویسند، بعد هم